

Kocatepe İslami İlimler Dergisi

Journal of Kocatepe Islamic Sciences

e-ISSN: 2757-8399

cilt/volume: 6 • sayı/issue: 1 •(Haziran/June 2023): 1-19

Üniversite Öğrencilerinin Şehir Algı ve Tutumlarının İncelenmesi: Afyonkarahisar İli Örneği

*Examination of City Perceptions and Attitudes of University
Students: The Case of Afyonkarahisar*

Mehmet KARAKAŞ

Prof. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü / Prof. Dr. Afyon Kocatepe
University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Sociology
Afyonkarahisar/Türkiye

 mkarakas@aku.edu.tr orcid.org/0000-0001-7899-383X

Sinan SARAÇLI

Prof. Dr. Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim ABD/ Prof. Dr. Balıkesir University,
Faculty of Medicine, Department of Biostatistics and Medical Informatics
Balıkesir/Türkiye

 ssaracli@balikesir.edu.tr orcid.org/0000-0003-4662-8031

Ahmet Ayhan KOYUNCU

Doç. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma
Merkezi / Assoc. Prof. Afyon Kocatepe University, Afyon Kocatepe University, Center of Social Research Application
and Research
Afyonkarahisar/Türkiye

 ahmetakoyuncu@hotmail.com orcid.org/0000-0002-5401-7647

Makale Bilgisi / Article Information

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 01.01.2023

Kabul Tarihi / Accepted: 31.05.2023

Yayın Tarihi / Published: 15.06.2023

Atıf/Cite as: Karakaş, Mehmet – Saraçlı, Sinan – Koyuncu, Ahmet Ayhan. “Üniversite Öğrencilerinin Şehir Algı ve Tutumlarının İncelenmesi: Afyonkarahisar İli Örneği”. *Kocatepe İslami İlimler Dergisi* 6/1 (Haziran 2023), 1-19. <https://doi.org/10.52637/kiid.1227854>

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi/This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Yayıncı/Publisher: Afyon Kocatepe University • <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kiid> • kiid@aku.edu.tr

© Mehmet KARAKAŞ – Sinan SARAÇLI – Ahmet Ayhan KOYUNCU | Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC) International License

Üniversite Öğrencilerinin Şehir Algı ve Tutumlarının İncelenmesi: Afyonkarahisar İli Örneği*

Öz

Türkiye’de son 20 yılda Yüksek Öğretimde bir atılım gerçekleştirilmiş ve her ilde en az bir üniversite kurulmuştur. Üniversite sayısının artmasıyla birlikte öğrencilerin üniversite tercihleri daha önemli hale gelmiş ve bu konuda üniversitelerde bir rekabet ortaya çıkmıştır. Özellikle Anadolu şehirlerinin 1990’lı yıllardan bu yana “öğrencileşmesi” ve şehirlerin üniversite şehirlerine dönüşmesi söz konusu olmaya başlamıştır. Bu konuda yapılmış pek çok çalışma bu olguyu işaret etmektedir. Bu süreçte ise öğrencilerin üniversite tercihlerinde şehir, önemli bir tercih faktörü olarak belirmiştir. Genel olarak bakıldığında üniversiteler ve şehirler önemli bir etkileşim ağıdır. Ana amaçları olan araştırma, eğitim ve öğretim dışında şehrin kültürel sermayesine, entelektüel gelişimine, ekonomik gelişimine, teknolojik gelişimine ve daha başka pek çok alana katkı yapmak gibi bir işleve de sahiplerdir. Buna karşılık üniversiteler şehrin dinamiklerini oluşturan yapıdan da etkilenirler. Bu bağlamda öğrencilerin öğrenim görecekları üniversiteyi seçerken üniversitenin bulunduğu şehrin ve o şehre dair algının seçimlerde çok önemli bir fonksiyona sahip olduğu pek çok araştırma ile ortaya konmuş açık ve bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla öğrencinin şehir algısı, onun üniversite seçimini ve algısını da etkilemektedir. Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin şehir algılarına yönelik bu çalışmanın amacı, öğrencilerin şehir algılarını ölçerek mevcut durumu ortaya koymak, Afyonkarahisar iline yönelik algılarında etkili olan unsurların önem derecelerini belirleyerek algıları üzerinde olumlu etkiye sahip olabilecek durumlar konusunda gerekli adımları atabilmek için tavsiye ve öneriler sunmaktır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma öğrencilerin şehir algısı hakkında genel bir değerlendirme yapmayı hedeflediğinden, yöntem olarak böyle bir değerlendirmeyi yapmayı mümkün kılan nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çünkü nicel araştırma genellemelere varmak ve hipotezleri sınamak için en uygun yöntem olarak kabul edilmektedir. Hazırlanan sorular öğrencilere internet üzerinden ulaştırılmıştır. Araştırma kapsamında, konu üzerine ülkemizin ve dünyanın farklı şehirlerinde yapılmış çalışmalarda kullanılan şehir algısına yönelik ölçekler incelenerek, Afyonkarahisar iline mahsus sosyokültürel, fiziki ve coğrafi özellikler de dikkate alınarak bir anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu anket formu, öğrencilerin demografik özelliklerinin dışında Afyonkarahisar şehrine karşı algılarının da ölçüldüğü 5’li Likert ölçeği biçiminde (1 "Hiç katılmıyorum", ... 5 "Tamamen katılıyorum") bir ölçek de içermektedir. Çalışmanın evreni daha önceki yıllarda Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim görmüş, şu an öğrenim görmekte olan ve gelecek yıllarda öğrenim göreceği olan öğrencilerin tamamı iken; örnekleme, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı Bahar döneminde öğrenim görmekte olan öğrencilerden gönüllülük esasına dayalı olarak anket katılanların tamamıdır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanında öğrencilerin şehir algıları üzerinde etkili olan etmenlerin belirlenmesinde ağaç grafiği şeklinde görsel bir sonuç veren CHAID (Chi-Squared Automatic Iteration Detection) analizinden yararlanılmıştır. Toplamda 16209 öğrenci ile elektronik anket aracılığıyla veri toplanmış ve veriler SPSS programı üzerinden analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle konuya ilişkin teorik bilgiler verilmiş, daha sonra bulgulara geçilmiş ve sonuç kısmında elde edilen veriler yorumlanmıştır. Araştırma neticesinde Afyonkarahisar şehrinin daha çok kaymak, sucuk, lokum vb. gibi gastronomik özellikler çerçevesinde algılandığı ve tanındığı, ekonomi, alt yapı ve güvenlik konularında da olumsuz bir imaja sahip olduğu tespit edilmiş, bu çalışmada daha önceki yıllarda öğrencinin şehir algısını da ölçen bir çalışmaya imza atan Özdemir ve Karaca’nın çalışmaları ile benzerlik gösteren sonuçlara ulaşılmıştır. Literatürde bulunan diğer çalışmalar ile birlikte değerlendirildiğinde bu durum aslında Afyonkarahisar gibi orta ölçekli şehirlerin genelinde görülen bir sonuç olarak göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afyonkarahisar, Üniversite Öğrencisi, Şehir Algısı, Şehrin Öğrencileşmesi, Şehir İmgesi.

* Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi tarafından 20.Tematik.04 kapsamında desteklenmiştir. Ayrıca Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu’nun 06/02/2020 tarih ve 2020/18 nolu kararı gereğince etik onay almıştır.

Examination of City Perceptions and Attitudes of University Students: The Case of Afyonkarahisar*

Abstract

During the last twenty years, Turkey has considerably proceeded in higher education and established at least one university in each province. By the increase in the number of universities, university preferences of students have started to gain importance and triggered competition among the universities. Particularly since the 1990s, it has been come up the studentization of Anatolian cities and the transformation of cities into university cities. Many studies on this issue point to this phenomenon. In this process, the city has emerged as an important factor in students' university preferences. In general regard, universities and cities are important interaction network. They also have a function such as contributing to the city's cultural capital, intellectual development, economic development, technological development and many other areas as well as their main purpose of research, education and training. On the other hand, universities are also affected by the structure that creates the dynamics of the city. In this context, it is well-known and revealed that the city where the university is located and the perception of that city have significant functions in preferences of students. Therefore, the student's perception of the city also affects their university choice and perception. The main purpose of this study focusing on the perceptions of Afyonkarahisar of Afyon Kocatepe University students is to reveal the current conditions by measuring the perception while determining the importance of the effective factors in their perceptions of Afyonkarahisar and offering advice and suggestions in order to take the necessary steps to make their perceptions more positive. The study has been carried out by using the questionnaire technique of quantitative research methods. The quantitative research methods have been preferred because the research intents to make a general assessment of the students' perception of the city. It is thought that quantitative research is accepted as the most appropriate method to reach generalizations and test hypotheses. The prepared questions have been sent to the students over the internet. In the scope of the research a questionnaire form has been prepared by examining the scales for city perception used in studies conducted in different cities of our country and the world, and taking into account the socio-cultural, physical and geographical characteristics of Afyonkarahisar. The prepared questionnaire also includes a 5-point Likert scale (1 "I strongly disagree", ... 5 "I totally agree"), which measures students' perceptions of Afyonkarahisar as well as their demographic characteristics. While the universe of the work is all students who have studied at Afyon Kocatepe University in the previous years, who are currently studying and who will study in the coming years; the sample of the work is all of the students who participated in the survey on a voluntary basis among the students studying in the spring semester of the 2019-2020 academic year. In the analysis of the data, CHAID (Chi-Squared Automatic Interaction Detection) analysis that gives a visual result in the form of a tree graph has been used to determine the factors that affect the students' perception of the city as well as descriptive statistics. The obtained data has been collected through an electronic questionnaire with the participation of totally 16209 students and analyzed through the SPSS program. In the study, first of all, is introduced theoretical background on the subject and then the findings examined and at last the data obtained has been interpreted in the conclusion part. At the end of the research, it has been concluded that Afyonkarahisar city has broadly been perceived some gastronomic features such as cream, sujuk, Turkish delight but it has a negative image in economy, infrastructure, security. Also, these consequences are shared by the research of Özdemir and Karaca in the previous years. When considered other studies in the literature, this finding actually stands out as a common consequence in medium-sized cities like Afyonkarahisar.

Keywords: Afyonkarahisar, University Student, Perception of City, Studentization of the City, Image of the City.

* This study was supported by Afyon Kocatepe University Scientific Research Projects (BAP) Unit within the scope of 20.Tematik04. In addition, ethical approval was obtained in accordance with the decision of Afyon Kocatepe University Social Sciences and Humanities Scientific Research and Ethics Committee dated 06/02/2020 and numbered 2020/18.

GİRİŞ

Türkiye’de 2000’li yılların başlarında hayata geçirilen “her ile bir üniversite” projesi kapsamında pek çok üniversite kuruldu. Bu üniversitelerin kuruluşunda, üniversitesi olmayan şehirlere öncelik verildi. Geline noktada her şehirde en az bir üniversite açıldığı gibi, bazı şehirlerde ise birden çok üniversitenin açıldığı görülmektedir. Her şehre bir üniversite açılması öğrencilerin ülke içindeki hareketliliğini nispeten azaltmış olsa da halen büyük bir öğrenci kitlesinin üniversite okumak için ailesinden uzakta, başka bir şehre gittiğini söylemek mümkündür. Bu kitlesel hareketlilik, öğrencilerin farklı illerdeki yaşam koşullarını deneyimlemesi ve gittiği şehir hakkında belirli bir algının oluşmasını da beraberinde getirmektedir. Öğrenci, şehre gelmeden önce çevresinden duyduklarıyla, televizyon veya internet üzerinden hakkında bilgi sahibi olduğu şehir ile ilgili zaten oluşmuş bir algıya sahiptir. Dolayısıyla herhangi bir şehre dışarıdan gelenlerin çoğunluğu o şehir hakkında bir algıya sahiptir. Kuşkusuz bu algının ne derece realiteye uygun olduğu tartışmalıdır, ancak öncesinde oluşmuş algının şehre geldikten sonraki oluşan algıyı ciddi düzeyde belirlediği iddia edilebilir. Aksi bir durum her zaman mümkündür, ancak önceden dolaylı bilginin oluşturduğu algının doğrudan bilgi elde etme yollarından biri olan deneyimlerimizi de etkilediği dikkate alındığında şehre gelmeden önce oluşan algının öğrencilerin şehir algısı üzerinde daha belirgin bir etki oluşturduğu varsayılabilir. Bu çalışma öğrencilerin şehre gelmeden önceki algısından ziyade şehirde yaşarken oluşan algılarına odaklanmayı amaçladığından öğrencilerin öznel deneyiminin Afyonkarahisar algısını nasıl oluşturduğu sorusundan hareket etmektedir. Çalışmanın temel amacı da bu soruyla ifade edilebilir.

Üniversiteler bilim merkezleri olmaları açısından buldukları yerleşim birimine pek çok katkı sağlayan kurumlardır. Asli unsurları olan araştırma, eğitim ve öğretim dışında şehrin kültürel sermayesine, entelektüel birikimine, ekonomik ve teknolojik gelişimine ve daha başka birçok katkı yapmak gibi bir işleve de sahiptirler.¹ Şehir açısından öne çıkan bu işlevlerden birisi, öğrencinin şehir ekonomisine katkısıdır. Bu özellikler dolayısıyla şehirler, kendi bünyelerinde üniversitelerin kurulmalarını talep etmektedirler. Üniversitelerin şehre kurulması sonrasında önemli bir öğrenci nüfusu oluşmaktadır. Üstelik içinde yaşadığımız küreselleşme çağında sadece ait olduğumuz ülkenin değil, başka ülkelerin öğrencilerinin de gelmesiyle öğrenci sayısı daha fazla artmaktadır. Eğitim-öğretimin uluslararasılaşması olarak ifade edilen bu süreç, şehirler ve üniversiteler arasında rekabete yol açmaktadır. Ülkeler üniversitelerine başka ülkelerden öğrenciler çekmek için “uluslararası öğrenci politikaları” oluşturmaktadır.² Ancak üniversite sayısının arttığı ve artık her ilde üniversitenin olduğu günümüzde, öğrenciler açısından şehrin bir cazibesi olması, şehirlerin rekabet gücünü etkilemektedir. Bu bağlamda şehirlerin cazibesi açısından etkili olan çeşitli unsurlar vardır ve bu unsurların en önemlilerinden birisi de öğrencilerin şehir algısıdır.

Psikolojik bir kavram olan algıyı, genel olarak “dış dünyadan gelen uyarıların, zihinsel olarak yorumlanması” şeklinde tanımlamak mümkündür. Algılar; ne gördüğümüzü, nasıl yorumladığımızı, neye inandığımızı, nasıl davrandığımızı bize göstermektedir.³ Bu açıdan ele alındığında bir bireyin şehri nasıl gördüğü, nasıl yorumladığı, ona dair inanç ve davranışlarının ne olduğu meselesi şehir algısını oluşturmaktadır. Şehir, insan ve mekân arasındaki ilişkinin en somut ortaya çıktığı alanlardan birisidir. Mekân insani olan bütün eylemlerin gerçekleşme ortamıdır.⁴ Bu zaviyeden bakıldığında insani olması hasebiyle

¹ İbrahim Dursun vd., “Üniversite Öğrencilerinin Şehir Ve Güvenlik Algısı Ankara Örneği”, *Güvenlik Çalışmaları Dergisi* 18/2 (2016), 37.

² Ahmet Ayhan Koyuncu, “Türkiye’nin Uluslararası Öğrenci Politikası”, *Uluslararası Öğrencilik: Entegrasyon, İstihdam ve Politika*, ed. Osman Akgül (İstanbul: İlke Yayınları, 2019), 9-10.

³ İsmail Bakan - İlker Kefe, “Kurumsal Açıdan Algı ve Algı Yönetimi”, *KSÜ İBF Dergisi* 2/1 (2012), 21.

⁴ Mehmet Karakaş, “Kent, Mekân Ve Toplum: Mekân Sosyolojisine Giriş”, *Kent, Mekan ve Toplum*. ed. Mehmet Karakaş (Ankara: Tezkire Yayınları), 17.

psikolojik bir olgu olarak algı, şehir araştırmalarında mekân algısı biçiminde kendisini açığa çıkarmaktadır.⁵ Kent algısı ise bir kentin diğer kentlerden ayırt edilmesini sağlayan, farklılaşan ve kendine özgü/özel özelliklerini ortaya koyan bir farkındalık biçimidir. Kentin algılanması/algısı; kentle kurulan ilişki ve iletişim düzeyine ve diğer bağlara (mekânsal, sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik) göre bireyler düzeyinde farklılaşmaktadır.⁶

Bu çalışma da Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin şehre, şehir mekânına, şehir halkına, şehir ile özdeşleşmiş mekânlara nasıl baktığını, onları nasıl algıladığını, şehre geldiği dönem ile burada geçirdiği zaman sonrası algısında bir değişme olup olmadığını tespit etmeye yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde, öğrenim görmekte oldukları üniversite ve ikamet ettikleri şehirden olan memnuniyetleri önemli bir yer arz etmektedir. Bu bağlamda yaşadıkları şehir ve öğrenim görmekte oldukları üniversiteye karşı olumlu algı seviyelerinin artması ve buna bağlı memnuniyet seviyelerinin artması öğrenciler kadar üniversite ve şehir için de oldukça önemlidir.

Üniversite öğrencilerin mevcut algıları üzerinde etkili olan etmenleri belirleyerek algı seviyelerini yüksek tutmaları, gerek üniversite gerekse il yöneticileri için de önemlidir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, Afyonkarahisar ilinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin şehir algılarını ölçerek mevcut durumu ortaya koymak, Afyonkarahisar iline yönelik algılarında etkili olan etmenlerin önem derecelerini belirleyerek algıları üzerinde olumlu etkiye sahip olabilecek durumlar konusunda gerekli adımları atabilmek için tavsiye ve öneriler sunmaktır.

1. MATERYAL ve METOT

Bu çalışmanın amacı Afyon Kocatepe Üniversitesi önlisans ve lisans öğrencilerinin Afyonkarahisar şehri hakkındaki algılarını incelemektir. Çalışma öğrencilerin şehir algısı hakkında genel bir değerlendirme yapmayı hedeflediğinden, yöntem olarak böyle bir değerlendirmeyi yapmayı mümkün kılan nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çünkü nicel araştırma genellemelere varmak ve hipotezleri sınamak için en uygun yöntemdir.

Çalışmada, bu konu üzerine ülkemizin ve dünyanın farklı şehirlerinde yapılmış çalışmalarda kullanılan şehir algısına yönelik ölçekler incelenerek, Afyonkarahisar iline mahsus sosyokültürel, fiziki ve coğrafi özellikler de dikkate alınarak alanında uzman akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda bir anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu anket formu, öğrencilerin demografik özelliklerinin dışında Afyonkarahisar şehrine karşı algılarının da ölçüldüğü 5'li Likert tarzında (1 "Hiç katılmıyorum", ... 5 "Tamamen katılıyorum") bir ölçek içermektedir. İlgili veriler, bu anket formu aracılığı ile Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrenci işleri daire başkanlığı tarafından hazırlanan bir veri tabanı ile öğrencilerin elektronik ortamda doldurmasıyla elde edilmiştir. Çalışmanın evreni 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı Bahar döneminde öğrenim görmekte olan öğrencilerin tamamı iken, örneklemi gönüllülük esasına dayalı olarak ankete katılanlardan oluşmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmaya çalışılmış, ancak cevap vermeyenler olmuş, bu nedenle ankete cevap veren 16209 öğrenci çalışmamızın örneklemi teşkil etmiştir. Çalışmada kullanılan (güvensizlik, dışa açıklık, doğal güzellik vb....) kriterlerin seçimi, bu alanda yapılmış çalışmalarda öne çıkan kriterler arasından belirlenerek oluşturulmuştur.

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanında öğrencilerin şehir algıları üzerinde etkili olan etmenlerin belirlenmesinde ağaç grafiği şeklinde görsel bir sonuç veren CHAID (Chi-Squared Automatic Interaction Detection) analizinden yararlanılmıştır. Araştırma için etik kurul izni için başvuru yapılmış ve çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve

⁵ S. Sevinç Güleç Solak, "Mekan-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Yaklaşım", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6/1 (2017), 15.

⁶ Dilşen Onsekiz, "Usak Urban Perception of The Students at Usak University", *Social Science Development Journal* 3/13 (2018), 555-568.

Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu'nun 06/02/2020 tarih ve 2020/18 nolu kararı gereğince etik onay almıştır.

2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Son yıllarda, özellikle 21. yüzyıla doğru gerçekleşen sosyo-ekonomik dönüşümler sonucu, kentlerin yalnızca üretim ve maliyet koşulları çerçevesinde değil; toplumların kültürel, sanatsal, yerel ve geleneksel değerleri etrafında örgütlendiği görülmektedir. Çağdaş kentler, sahip oldukları yerel kaynakları küresel dünyayla irtibatlandırmak ve yerel-bölgesel-küresel arasındaki iletişimi güçlendirmek için sürekli yenilenme ve yeniden yapılanma süreci içerisindeyler. Bu dönemde asıl olan, kentin sahip olduğu “yerele özgü” değerleri küresel dolaşıma taşıyabilmektedir. Bu nedenle 1980 sonrası tüm dünyada kentler yeniden imgeleştirme ve yeniden markalaşma süreçlerine hızla dâhil olmaktadır. Günümüzde kentin sahip olduğu “imaj”, bizatihi ekonomik bir güç olarak düşünülmektedir. Jonathan Raban, 1974 yılında kaleme aldığı *Soft City* isimli kitabında, kenti, hesapçı bir rasyonaliteyle şekillenmiş ve otomatize olmuş bir yer olarak algılamının dışında, esas olarak göstergelerin ve imgelerin üretilip sergilendiği ve aynı zamanda farklılıkların toplandığı, çeşitli üslupların bütünleştiği bir “üslupların pazaryeri” olarak resmediyordu.⁷ Kentin nasıl görüldüğüne dair ilk çalışmalardan biri olan *Kent İmgesi* isimli eserinde Kevin Lynch ise kentsel görünüm, algılanması, hatırlanması ve zevk alınması gereken görünüm olarak tanımlıyordu.⁸ Bu anlamda kentin “okunaklı” bir yapıya sahip olması, kentlilerin, kent manzaraları içerisinde kenti görebilme, algılayabilme ve tanıyabilme imkânlarının yüksek olması gerekmektedir. Lynch’e göre; kentin çevresel imgesi, başka bir deyişle “bireyin dış dünyada zihninde genellediği resim” kentler için oldukça önemlidir. Bu imge veya resim, hem anlık duyuların hem de geçmiş duyuların bir ürünüdür.

Küresel bir rekabet haline gelen kentsel imge yaratma süreçleri, son yıllarda Türkiye kentlerinin de başlıca gündemlerinden biri haline gelmiştir. Çeşitli yerel toplumsal gruplar veya küresel aktörler tarafından kentlerin nasıl görüldüğü ve algılandığı sorunsalı hem yerel yönetimler ve kent plancıları hem de bu olguya sosyolojik bir bakış açısıyla yaklaşan araştırmacılar için temel ilgi alanı olmuştur. Anadolu kentlerinin 1990’lı yıllardan bu yana giderek “öğrencileşmesi” ve giderek daha fazla üniversite kentlerine dönüşmesi bir olgu olarak birçok çalışmanın odak noktasıdır.⁹ Kent sakinlerinin üniversite algılarına dair yapılan onlarca çalışmanın yanında, üniversite öğrencilerinin kent algısı da literatürde önemli bir yekûnu temsil etmektedir. Bu çalışma da Afyonkarahisar ilinde üniversite öğrencilerinin kentlere nasıl baktığına ve kenti zihinlerinde nasıl “imgelediklerine” odaklanacaktır. Üniversite öğrencilerinin çoğu, kentlerde bir “yabancı” olarak belki de kente dair en doğru imgeyi aktarabilirler. Üniversite öğrencilerinin kente dair algıları birçok kentin yerel aktörleri tarafından peşine düşülen bir veri haline gelmiştir. Bu bağlamda yapılan en kapsamlı araştırmalardan birisi, Bolu, Düzce, Sakarya ve Kocaeli kentlerinde, üniversite öğrencilerinin şehrin mevcut durumu, kent yönetiminden beklentileri, kente dair farkındalıkları ve kentin markalaşma süreçlerine ilişkin algılarını tespit etmek amacıyla Cop ve Akpınar tarafından gerçekleştirilen *Öğrencilerin Şehirlerin Markalaşmalarına Yönelik Alguları* (2014) isimli çalışmadır.¹⁰ 2014 yılında Mustafa Sağdıç tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin İstanbul’a İlişkin Algılarının Şehir İmajı Açısından Analizi” isimli çalışma ise, ülkemizde en çok sayıda üniversite öğrencisine ev sahipliği yapan İstanbul’a dair

⁷ Jonathan Raban, *Soft City*. London: Picador Classic, 1974.

⁸ Kevin Lynch, *Kent İmgesi*. çev. İrem Başaran. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.

⁹ Yasin Aktay, “Üniversiteden Multiversiteye Taşra-Merkez”, *Toplum ve Bilim Dergisi* Güz/97 (İstanbul: İletişim Yayınları), (2003); Cevdet Yılmaz, “Anadolu Kentlerinin Öğrencileşmesi. Başka Bir Kentleşme Deneyimi”, *Sosyoloji Dergisi* 25 (2011).

¹⁰ Ruziye Cop – İlknur Akpınar, “Öğrencilerin Şehirlerin Markalaşmasına Yönelik Algıları”, *Marmara Üniversitesi İ.B.B. Dergisi* 36/1 (2014), 69-88.

kent algısını tespit etmeye çalışmaktadır.¹¹ Seçilen 110 öğrenciye yarı yapılandırılmış ve derinlemesine mülakat yöntemiyle yapılan çalışma kentin birçok farklı özelliği hakkında sorular yöneltmiştir. Araştırmanın sonucu olarak, İstanbul'un köklü tarihi, ulaşım imkânları, doğal güzellikleri, çok kültürlü sosyal hayatı gibi etmenler kent algısına olumlu etki ederken, kentin yoğun trafiği, kalabalığı, çarpık kentleşme ve çevre kirliliği kente dair öğrenci algısını olumsuz etkilemektedir.

İzmir kentinde Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilen, öğrencilerin kentsel çevre algıları araştırmasında da yine İzmir'e dair üniversite öğrencilerinin memnuniyetleri, şikâyetleri, hoşlandıkları alanlar ve genel izlenimleri tespit edilmeye çalışılmıştır.¹² Benzer bir çalışma 2011 yılında Tekin ve Cici tarafından *Şehirlerin Markalaşma Süreçlerinin Yansımaları: Konya İli Üniversitelerindeki Öğrencilerin Algılarındaki Konya Markası* başlığıyla gerçekleştirilmiştir.¹³ Uşak'ta yaşayan üniversite öğrencilerinin kent algısı üzerine yapılan iki önemli çalışma vardır. Bunlardan birisi, Dilşen Onsekiz tarafından 2018 yılında yapılan *Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Uşak Kent Algısı* ismiyle yayınlanan ve kentin öğrenci zihinlerindeki imgesini anket yoluyla tespit etmeye çalışan çalışmasıdır.¹⁴ Diğeri ise Duğan ve Akıncı tarafından gerçekleştirilen *Marka İmajı Açısından Uşak Şehir Algısı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Saha Araştırması* (2017) adlı çalışmadır.¹⁵ Her iki çalışma da Uşak kentinde önemli bir yerleşik nüfusu oluşturan üniversite öğrencilerinin kentin şimdisi ve yarınına dair algılarını ölçmeye çalışmaktadır. Bu çalışmalara benzer şekilde, Balıkesir kenti üzerinde yapılan *Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Balıkesir Üniversitesi Örneği* (2017) adlı çalışma;¹⁶ Burdur kenti için yapılan *Burdur Kent İmajı: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması* (2014) isimli çalışma;¹⁷ Çankırı kentinde Türkan tarafından,¹⁸ Edirne için Güler, Akdoğan ve Yakar tarafından yapılan 2017 tarihli çalışma da üniversite öğrencilerinin kente dair temel algı ve izlenimlerini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.¹⁹ Giresun kenti için,²⁰ Kırşehir için,²¹ Tekirdağ için,²² Denizli için,²³ Muğla için²⁴ ve Aksaray için²⁵ yapılan çalışmalar da literatürde yer alan diğer benzer çalışmalardandır. Bütün bu çalışmalar 21. yüzyılın, kentleri yenileşme ve yeniden markalaşma süreçlerine zorladığı bir bağlamda,

- 11 Mustafa Sağdıç, "Üniversite Öğrencilerinin İstanbul'a İlişkin Algılarının Şehir İmajı Açısından Analizi", *Turkish Studies* 9/2 (2014), 1267-1283.
- 12 Arife Karadağ - Hatice Turut, "Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Çevre Algısı Üzerine Bir Araştırma: İzmir Örneği", *Coğrafi Bilimler Dergisi* 11/1 (2013), 31-51.
- 13 Mahmut Tekin - Emine Cici, "Şehirlerin Markalaşma Süreçlerinin Yansımaları: Konya İli Üniversitelerindeki Öğrencilerin Algılarındaki Konya Markası", 11. Üretim Araştırmaları Sempozyumu, (2011).
- 14 Dilşen Onsekiz, "Uşak Urban Perception of The Students at Uşak University", 555-568.
- 15 Özlem Duğan - Semra Akıncı, "Marka İmajı Açısından Uşak Şehir Algısı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Saha Araştırması", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 10/3 (2017), 385-408.
- 16 Alpaslan Alişaoğlu ve Alper Uzun, "Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Balıkesir Üniversitesi Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19/1 (2017), 39-58.
- 17 Mustafa Demirel, "Burdur Kent İmajı: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 10/6 (2014), 230-241.
- 18 Okan Türkan, "Çankırı Şehrinde Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Çevre Algısı", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 53/10 (2017), 409-425.
- 19 Emel Gönenç Güler vd., "Üniversite Öğrencilerinin Kent Marka İmajına Yönelik Algı ve Tutumları: Edirne İlinde Bir Uygulama", *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* 6/7 (2017), 223-243.
- 20 Mehmet Ozan Cinel - Cemile Karadeniz, "Üniversite Öğrencilerinin Giresun Şehir Algısı", *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi* 13/24 (2021), 454-478.
- 21 Çağrı Öztürk Demirbaş vd., "Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir Şehir Algısı", *Current Debates in Public Finance, Public Administration & Environmental Studies* 13 (2017), 539-560.
- 22 Ahmet Emrah Siyavuş, "Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Tekirdağ Şehir İmajı", *International Journal of Geography and Geography Education* 42 (2020), 400-412.
- 23 Pınar Savaş Yavuzçehre, "Üniversitelerin Kentlerine Etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 1/21 (2016), 235-250.
- 24 Aytakin Fırat - Fatma Kömürçüoğlu, "Muğla Şehir Markası ve İmaj Algısı; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması", *Yönetim Bilimleri Dergisi* 26/13 (2015), 285-304.
- 25 Ercan Aktan - Veysel Çakmak, "Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Yaşanabilir Bir Kent Olarak Aksaray: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Simetrik İletişim Araştırmaları Dergisi* 1/4 (2020), 195-212.

üniversite öğrencilerinin eğitim aldıkları ve yaşadıkları kentlere dair beklentileri, hezeyanları, önerileri ve taleplerini tespit etmek amacıyla yapılmış oldukça değerli verilere sahip araştırmalardır.

Afyonkarahisar kentinde yaşayan üniversite öğrencilerinin kente dair algı ve izlenimlerini ele alan çalışmalar da mevcuttur. Bunlardan, aralarında üniversite öğrencilerinin de bulunduğu, kentte yaşamayan fakat kente dair algısı sorulan 1072 kişi üzerinde Özdemir ve Karaca tarafından gerçekleştirilen markalaşma ve imaj ölçümü araştırmasıdır.²⁶ Bu çalışmada sonuç olarak, Afyon kentinin fiziksel altyapı açısından olumsuz bir algısı olduğuna, genellikle halkının geleneksel ve muhafazakâr görüldüğüne ve daha çok yöreyle özdeşleşmiş sucuk, kaymak, lokum, patates gibi gastronomik unsurlarla algılandığı çıkarılmıştır. Diğer çalışma ise yine Özdemir ve Karaca tarafından gerçekleştirilen *Üniversite Öğrencilerinin Kent İmajı Üzerine Etkisi: Afyonkarahisar'da Bir Araştırma* isimli çalışmadır.²⁷ Bu çalışmada da yazarlar, Afyon kenti ve üniversite öğrencilerinin kente dair imajleri etkileme durumlarını ele almışlardır.

3. BULGULAR

Çalışmamızın amacı, Afyonkarahisar ilinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin şehir algılarını ölçerek mevcut durumu ortaya koymak, Afyonkarahisar iline yönelik algılarında etkili olan etmenlerin önem derecelerini belirleyerek algıları üzerinde olumlu etkiye sahip olabilecek durumlar konusunda gerekli adımları atabilmek için tavsiye ve öneriler sunmaktır. Bu kapsamda bulguların ilk kısmı araştırmaya dahil olan katılımcıların demografik özelliklerini açıklamaktadır. İkinci kısım ise Afyonkarahisar şehrine yönelik algılarını ele almaktadır.

3.1. Demografik Özellikler

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %50,82'sinin erkek ve %49,18'inin kadın olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin Afyonkarahisar'a gelmeden önce ikamet yerlerinin dağılımına bakıldığında %57,38'inin il merkezinde, %42,62'sinin ilçe merkezinde ikamet ettiği görülmektedir. Bu durum öğrencilerin şehre adaptasyonu açısından önem taşımaktadır. Öğrenciler sınıf bazında incelendiğinde; %0,4'ünün hazırlık, %0,78'inin 5. sınıf ve üzerinde, %23,6'sının 1. sınıf, %28,5'inin 2. sınıf, %16 'sının 3. sınıf, %30,7'sinin 4. sınıf olduğu görülmektedir. Öğretim türü açısından bakıldığında öğrencilerin %73,97'si birinci öğretim, %26,03'ü ise ikinci öğretimde eğitim almaktadır. Okuduğu bölümleri isteyerek tercih edip etmedikleri sorusuna %57,38'lik bir oran isteyerek geldiğini, %42,62'lik bir oran ise istemeyerek geldiğini ifade etmektedir. Katılımcı öğrencilerin Afyonkarahisar ilinde ikamet yerlerine bakıldığında %35,86 ile en yüksek oranın Kredi Yurtlar Kurumunda kaldığı görülmektedir. İkinci sırada %32,18 ile kiralık daire, üçüncü sırada %17,93 ile aile/akraba yanı ve son sırada % 14,04 ile özel yurt/pansiyon seçeneği işaretlenmiştir. Bu veri, öğrencilerin şehir ekonomisine ne kadar büyük bir katkı yaptığını göstermektedir. Yaklaşık olarak %50'lik bir oran kiralık daire ve özel pansiyonda kalarak istihdama da katkı sunmaktadır. Çünkü ABD'de eğitim gören uluslararası öğrencilerle ilgili yapılan bir araştırmada her 3 öğrencinin 1 kişiye istihdam yarattığı ifade edilmektedir.²⁸ Araştırmada elde edilen verilere göre ikameti sorulan öğrencilerin %77,73'ü Afyonkarahisar dışından gelmektedir. Öğrencilerin enstitü, fakülte, meslek yüksekokulu ve yüksekokul dağılımları incelendiğinde; enstitü bazında %2,9 ile Fen Bilimleri Enstitüsü, fakülte bazında %14,1 ile ilk sırada Fen-Edebiyat Fakültesi, ikinci sırada %11,1 ile İİBF, üçüncü sırada %8,4 ile Teknoloji Fakültesi olduğu görülmektedir. Meslek yüksekokulları bazında %10,0 ile Afyon

²⁶ Şuayip Özdemir - Yusuf Karaca, "Kent Markası ve Marka İmajının Ölçümü: Afyonkarahisar Kenti İmajı Üzerine Bir Araştırma", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* 1-2 (2009), 113-134.

²⁷ Şuayip Özdemir - Yusuf Karaca, "Üniversite Öğrencilerinin Kent İmajı Üzerine Etkisi: Afyonkarahisar'da Bir Araştırma", *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik* 45/1 (2010), 25-39.

²⁸ NAFSA, (2014). The Economic Benefit of International Students \$26.8 Billion Contributed; 340.000 U.S. Jobs Supported, http://www.nafsa.org/_/file/_/eis2014/usa.pdf Erişim Tarihi: 01.08.2016.

MYO, ikinci olarak %2,7 ile Bolvadin MYO ve üçüncü olarak da %1,6 ile Emirdağ MYO görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Bazı Demografik Özelliklere Göre Sıklık ve Yüzdeleri.

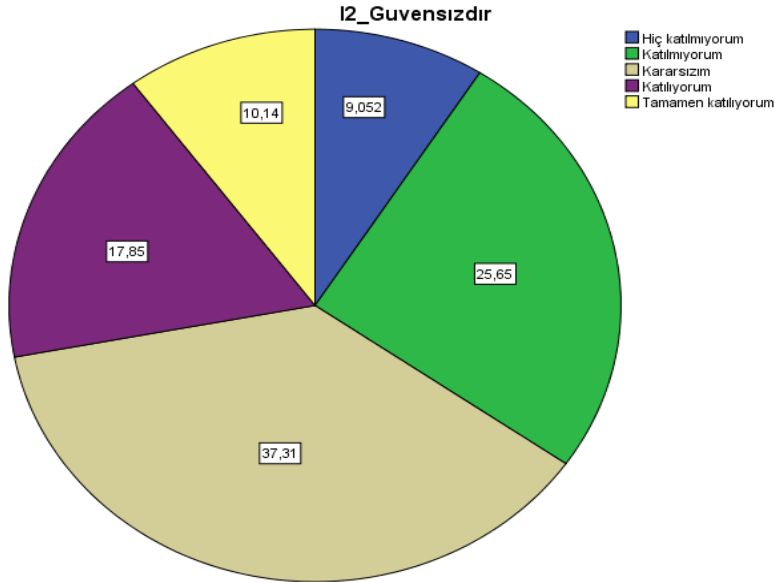
Değişken	Düzyey	N	%
Cinsiyet	Kadın	7972	49,2
	Erkek	8237	50,8
Afyonkarahisar'a Gelmeden Önce İkamet Yeri	İl merkezinde	9301	57,4
	İlçe merkezinde	6908	42,6
Sınıf	Hazırlık	65	0,4
	1.Sınıf	3830	23,6
	2. Sınıf	4614	28,5
	3. Sınıf	2596	16,0
	4. Sınıf	4982	30,7
	5 ve üzeri	122	0,8
Öğretim Türü	Birinci Öğretim		73,97
	İkinci Öğretim		26,03
Bölüm Tercih İstek Oranı	Evet		57,38
	Hayır		42,62
Öğrencilerin Afyonkarahisar'da İkamet Yerleri	Kredi ve Yurtlar Kurumu		35,86
	Kiralık Daire		32,18
	Aile/Akraba Yanı		17,93
	Özel Yurt/Pansiyon		14,04
Afyonkarahisarlı mısınız?	Evet		22,27
	Hayır		77,73
Enstitü, Fakülte, Meslek Yüksekokulu ve Yüksekokul Dağılımı	Fen Bilimleri	473	2,9
	Sağlık Bilimleri	110	7
	Sosyal Bilimleri	544	3,4
	Eğitim	1130	7,0
	Fen-Edebiyat	2278	14,1
	Güzel Sanatlar	508	3,1
	Hukuk	382	2,4
	İİBF	1803	11,1
	İslami İlimler	552	3,4
	Mühendislik	1353	8,3
	BESYO + Spor bilimleri F	235	1,4
		+66	+0,4
	Devlet Konservatuvarı	193	1,2
	Teknoloji	1356	8,4
	Turizm	783	4,8
	Veteriner	379	2,3
	Afyon MYO	1625	10,0
	Bolvadin MYO	440	2,7
	Emirdağ MYO	261	1,6
	Çay MYO	235	1,4
Diğer	1503	9,4	

3.1. Afyonkarahisar İli İçin Değerlendirmeler

Afyonkarahisar ili, halkı ve il merkezinde yapılabilecek etkinlikler ile ilgili öğrenci görüşleri değerlendirilirken toplam öğrenciler içerisinde fakültelerde öğrenim görmekte olan (il merkezini daha iyi temsil edebilmesi amacı ile) toplam 10826 öğrenci dikkate alınmıştır. Bu öğrencilerin ilgili sorulara ilişkin dağılımına ait pasta grafikleri ile demografik

özelliklerinin bu düşünceleri üzerinde etkisinin araştırıldığı CHAID Analizi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1. Afyonkarahisar İlinin Güvensizlik Algısı.

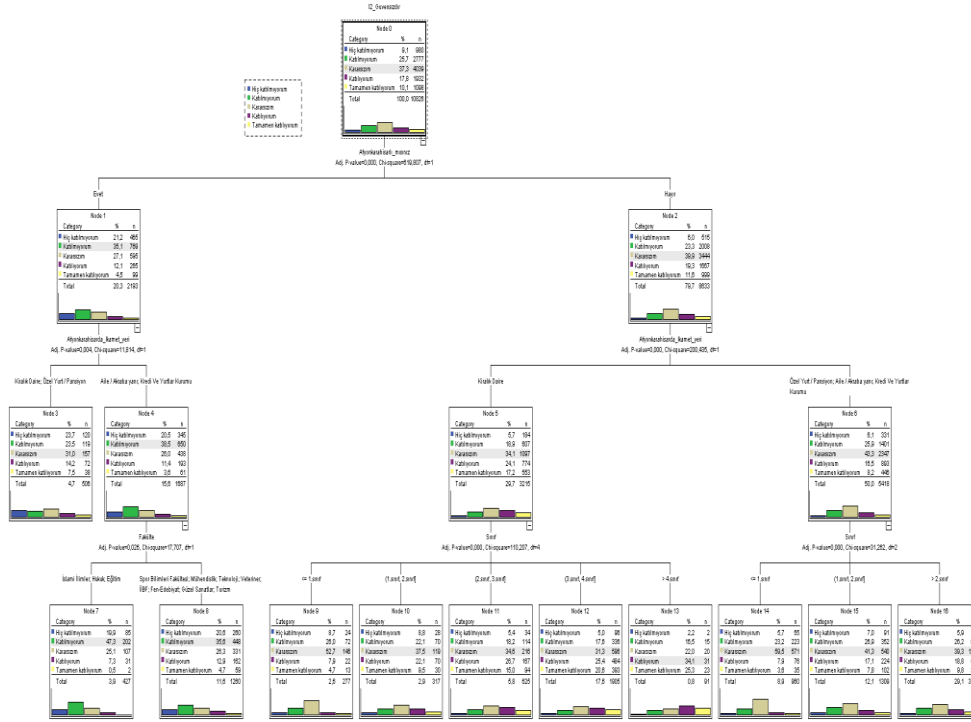

Fakültelerde eğitim gören Afyon Kocatepe Üniversite öğrencilerinin “Afyonkarahisar ili güvensizdir” düşüncelerine ilişkin yukarıdaki pasta grafiği incelendiğinde; %9,052’sinin hiç katılmadığı, %25,65’inin katılmadığı, %37,31’inin kararsız olduğu, %17,85’inin katıldığı ve %10,14’ünün tamamen katıldığı görülmektedir. Bu çalışmada ortaya çıkan veriler Özdemir ve Karaca’nın yaptığı çalışma ile benzer sonuçlara ulaşmıştır.²⁹ Güvenli olma konusunda 12 yıl önce yapılan çalışma ile benzer sonuçların ortaya çıkması bir açıdan olumlu olup, öğrenci açısından güvenlik konusunda önemli bir sorun yaşanmadığını göstermekte, diğer taraftan sorunun çözülmesine yönelik bir gelişmenin de olmadığını göstermektedir.

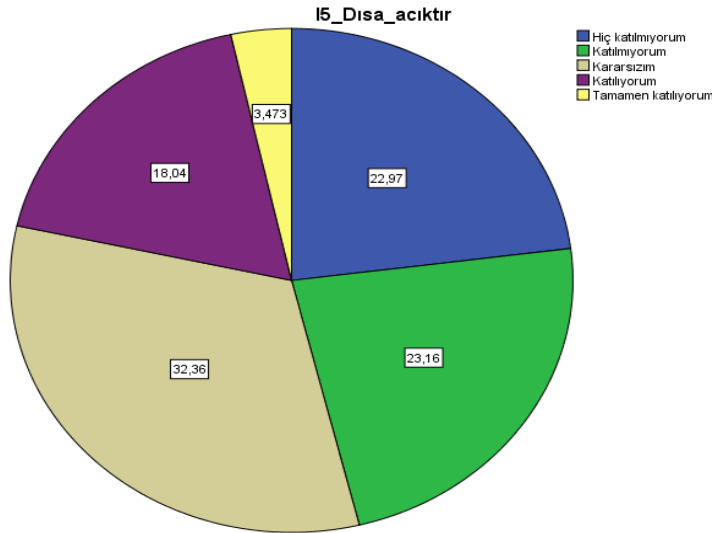
CHAID Analizi sonuçları incelendiğinde, Afyonkarahisar ilinin güvenliğine yönelik üniversite öğrencilerinin düşünceleri önemsendiğinde bu düşünceleri üzerinde en önemli değişkenin Afyonkarahisarlı olup olmadıkları görülmektedir. Genel olarak Afyonkarahisarlı öğrenciler şehrin güvenliği konusunda olumlu düşünceye sahipken Afyonkarahisarlı olmayan öğrencilerin güvenli olup olmaması hakkında kararsız ve olumsuz görüştedirler. Afyonkarahisarlı olmayan öğrencilerin şehrin güvenliği hakkındaki düşünceleri üzerinde ikamet yerleri değişkeni istatistiksel olarak anlamlı bir değişken olarak bulunmuş bu değişken üzerinde de öğrencilerin devam ettikleri sınıflar etkili olarak bulunmuştur. Bu grup içerisinde kiralık dairede oturan 4 ve üstü sınıf öğrencilerinin şehrin güvensiz olduğu düşüncesine katıldıkları dikkat çekmektedir.

²⁹ Özdemir - Karaca, “Kent Markası ve Marka İmajının Ölçümü: Afyonkarahisar Kenti İmajı Üzerine Bir Araştırma”, 129.

Şekil 2. Öğrenci Güvensizlik Algısına Dair Çok Değişkenli İstatistikler.

Şekil 3. Afyonkarahisar'ın Dışa Açıklık Algısı.

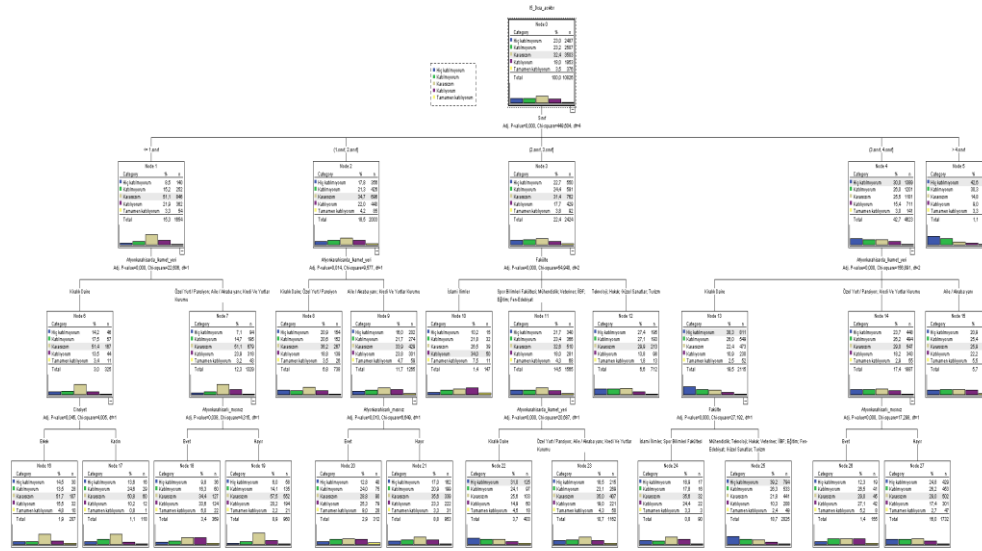

Fakültelerde eğitim gören Afyon Kocatepe Üniversite öğrencilerinin “Afyonkarahisar ili dışa açıktır” düşüncelerine ilişkin yukarıdaki pasta grafiği incelendiğinde; %3,473’ünün hiç katılmadığı, %22,97’sinin katılmadığı, %23,16’sının kararsız olduğu, %32,36’sının katıldığı ve %18,04’ünün tamamen katıldığı görülmektedir.

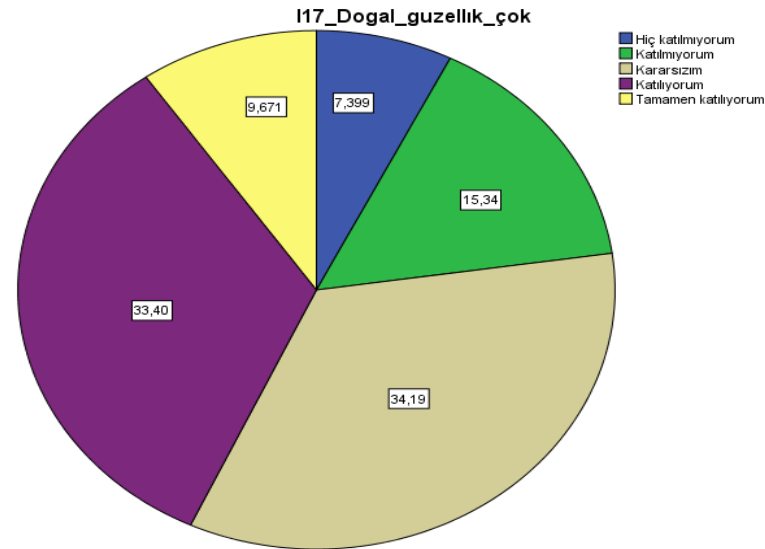
Afyonkarahisar ilinin dışa açıklığına yönelik üniversite öğrencilerinin düşünceleri dikkate alındığında bu düşünceleri üzerinde en önemli değişkenin öğrencilerin sınıfları

olduğu görülmektedir. 3 ve üzeri sınıftaki öğrencilerin genellikle şehrin dışı açık olma düşüncesine katılmadıkları, daha düşük sınıftaki öğrencilerin ise kararsız oldukları görülmektedir. Araştırma bulgularından dikkat çeken sonuçlardan birisi 3. sınıf öğrencisi olup Fen-Edebiyat, Eğitim, İİBF, Veteriner, Mühendislik ve Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olup kiralık dairede kalan bireylerin Afyonkarahisar ilinin dışı açık olduğu düşüncesine hiç katılmadıklarıdır.

Şekil 4. Öğrenci Dış Açıklık Algısına Dair Çok Değişkenli İstatistikler.

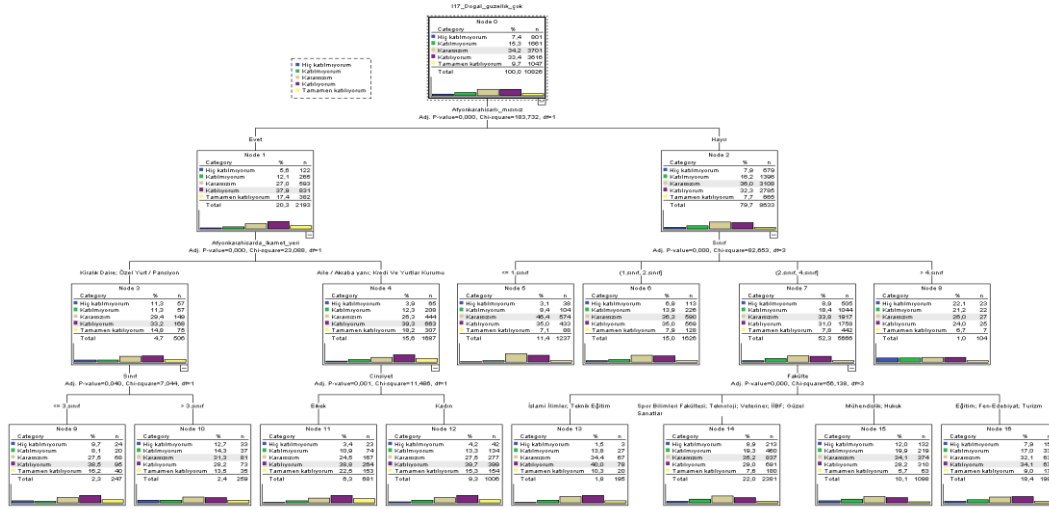
Şekil 5. Afyonkarahisar'ın Doğal Güzellik Algısı.

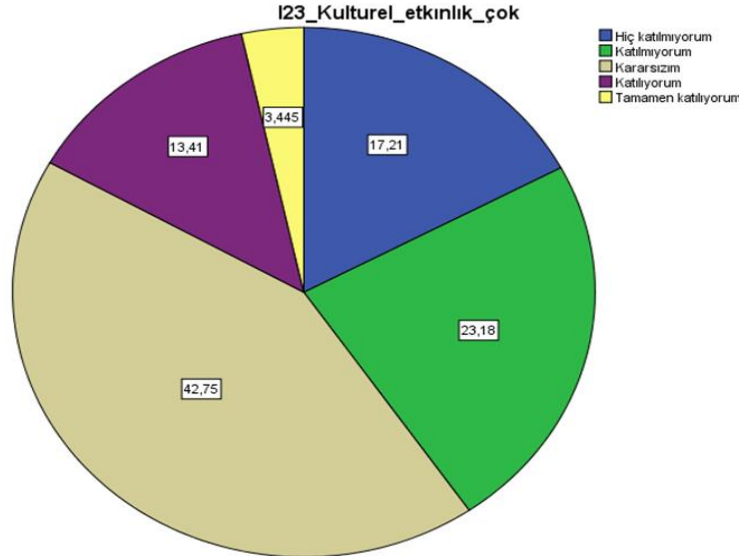
Fakültelerde eğitim gören Afyon Kocatepe Üniversite öğrencilerinin “Afyonkarahisar ilinin doğal güzellikleri çoktur” düşüncelerine ilişkin yukarıdaki pasta grafiği incelendiğinde; %7,399’unun hiç katılmadığı, %15,34’ünün katılmadığı, %34,19’unun kararsız olduğu, %33,40’ının katıldığı ve %9,671’inin tamamen katıldığı görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinin doğal güzellikleri çokluğuna yönelik üniversite öğrencilerinin düşünceleri dikkate alındığında öğrencilerin bu düşünceleri üzerinde en etkili değişkenin Afyonkarahisarlı olup olmadıkları görülmektedir. Genel olarak Afyonkarahisarlı öğrenciler şehrin doğal güzelliğinin çokluğuna katılıyorlar cevabı verirken Afyonkarahisarlı olmayan öğrencilerin kararsız bir düşüncede oldukları görülmektedir. Afyonkarahisarlı olmayan öğrenciler içerisinde ise 3 ve 4. sınıftaki Eğitim, Fen-Edebiyat ve Turizm Fakültesi öğrencilerinin bu düşünceye katıldıkları dikkat çekmektedir.

Şekil 6. Öğrenci Doğal Güzellik Algısına Dair Çok Değişkenli İstatistikler.

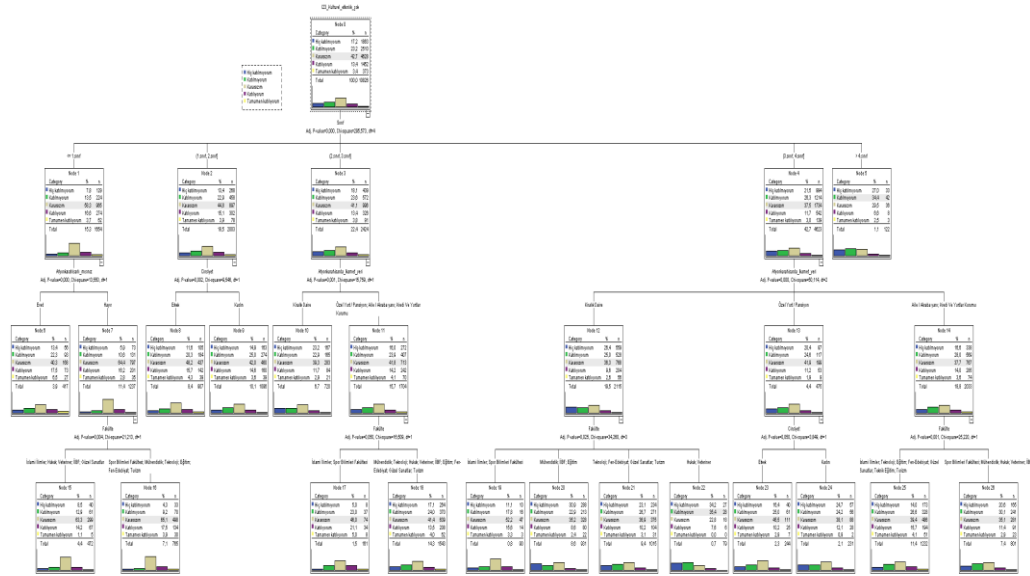
Şekil 7. Afyonkarahisar’da Kültürel Etkinlik Çokluğuna Dair Algılar.

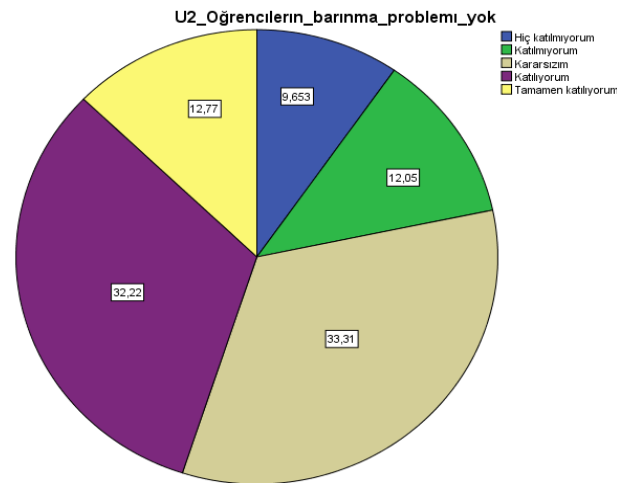
Fakültelerde eğitim gören Afyon Kocatepe Üniversite öğrencilerinin “Afyonkarahisar ilinde kültürel etkinlik çoktur” düşüncelerine ilişkin yukarıdaki pasta grafiği incelendiğinde; %17,21’inin hiç katılmadığı, %23,18’inin katılmadığı, %42,75’inin kararsız olduğu, %13,41’inin katıldığı ve %3,445’inin tamamen katıldığı görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinin kültürel etkinliğin çokluğuna yönelik üniversite öğrencilerinin düşünceleri dikkate alındığında genel olarak kararsız bir düşüncede oldukları gözlemlenmekle beraber öğrencilerin bu düşünceleri üzerinde en etkili değişkenin sınıf değişkeni olduğu görülmektedir. 5. ve üzeri sınıftaki öğrencilerin bu düşünceye katıldıkları, benzer olarak 4. sınıf öğrencilerinden kiralık dairede oturan Hukuk ve Veteriner Fakültesi öğrencilerinin bu düşünceye katılmadıkları dikkat çekmektedir.

Şekil 8. Öğrenci Kültürel Etkinlikler Algısına Dair Çok Değişkenli İstatistikler.

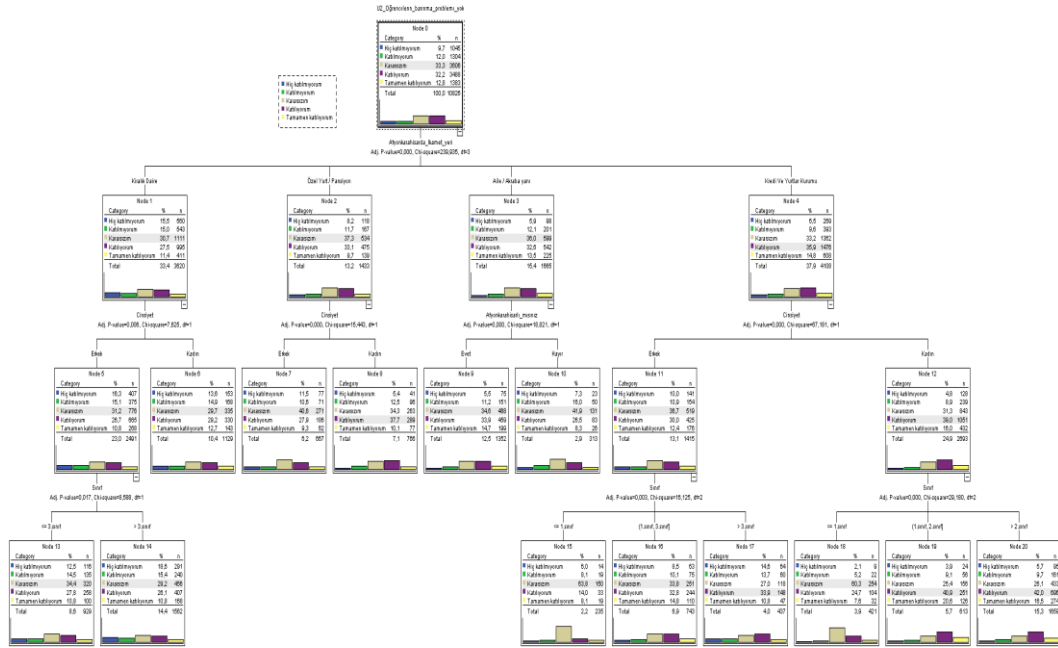
Şekil 9. Öğrencilerin Barınma Problemlerine Dair Görüşleri.

Fakültelerde eğitim gören Afyon Kocatepe Üniversite öğrencilerinin “Afyonkarahisar ilinde barınma problemi yok” düşüncelerine ilişkin yukarıdaki pasta grafiği incelendiğinde; %9,653’ünün hiç katılmadığı, %12,05’inin katılmadığı, %33,31’inin kararsız olduğu, %33,22’sinin katıldığı ve %12,77’inin tamamen katıldığı görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, barınma problemine yönelik sorun olmadığını yönelik düşünceleri incelendiğinde genel olarak bu düşünceye katılır yönde ve kararsız oldukları dikkat çekmektedir. Öğrencilerin bu düşünceleri üzerinde en etkili değişkenin ikamet yeri değişkeni olduğu görülmekte ve Kredi Yurtlar Kurumunda kalan öğrencilerin genel olarak barınma problemi olmadığını düşündükleri; bu öğrenciler arasından ise cinsiyeti kadın olup 2. ve daha üst sınıftaki öğrencilerin %42 gibi büyük çoğunluğunun bu düşünceye katıldıkları gözlemlenmektedir.

Şekil 10. Öğrenci Barınma Problemi Algısına Dair Çok Değişkenli İstatistikler.

SONUÇ

Bu araştırma, önemli bir öğrenci nüfusu barındıran Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrencilerinin Afyonkarahisar'a ilişkin şehir algılarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Elektronik anket formu kullanılarak ön lisans ve lisans öğrencileri dâhil 16209 öğrenciden veri toplanmıştır. Anket formunda demografik soruların yanı sıra, öğrencilerin bir şehir olarak Afyonkarahisar'ı nasıl değerlendirdikleri, şehir halkını nasıl nitelendirdikleri ve gündelik yaşamlarında şehirdeki etkinliklere ne düzeyde katıldıklarını ölçen sorular yer almaktadır. Toplanan veriler için betimleyici istatistikler yapılmış, daha sonra bağımlı değişken üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olan bağımsız değişkenlerin etkilerini bir ağaç diyagramı şeklinde veren çok değişkenli istatistiksel tekniklerden CHAID (CHi-square Automatic Interaction Detection) analizi uygulanmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Türkiye'de, özellikle küçük ve orta ölçekli illerde üniversite öğrencileri ile şehir halkı arasında düşük düzeyli bir hoşnutsuzluk; gerek akademik çalışmalarda gerekse medyada zaman zaman dile getirilmekte ve tartışılmaktadır. Bu hoşnutsuzluğun karşılıklı olduğunu da vurgulamak gerekir. Şehir halkının öğrencilere yönelik hoşnutsuzluğu daha çok yaşam tarzı üzerinde yoğunlaşırken öğrencilerin hoşnutsuzluğunu ise daha çok ekonomik gerekçeler oluşturmaktadır. Üniversite öğrencileri ile şehir halkı arasındaki bu hoşnutsuzluk çoğu zaman üniversite öğrencilerinin şehir algısını oluşturan önemli bir dinamiğe dönüşmektedir.

Şehir algısını oluşturan bir diğer dinamik ise üniversite öğrencilerinin beklentileridir. Yeni geldiği üniversite ve şehir, beklentilerine cevap verebilecek bir ortam sunmadığında o şehir hakkında daha negatif bir algının oluşması muhtemeldir. Çalışmada elde edilen bulgular da bu yaklaşımı destekler niteliktedir. Negatif algıyı besleyen bir diğer değişken de öğrencinin yerleştiği bölümün, yerleşme bilgisini öğrendiğinde onu heyecanlandırmaması faktörüdür.

Diğer taraftan her öğrencinin deneyimi ve beklentileri farklı olduğundan bu tarz önermeleri genelleştirirken ihtiyatlı olmak gerekir. Çünkü her öğrencinin öznel deneyimi farklı olduğu gibi sosyal ve kültürel yapısı birbirine yakın olan şehirlerin öğrenciye yaklaşımı arasında nüanslar olabilmektedir. Ancak bu çalışmada kullanılan veri toplama tekniği ve elde edilen bulgular Afyonkarahisar'ın şehir algısı hakkında genel bir değerlendirme yapmayı mümkün kılmaktadır. Örneklem sayısının yüksek olması da genellemeyi destekleyici bir diğer önemli etkidir.

Çalışmada öncelikle öğrencilerin şehre yönelik bakışları tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin şehre yönelik bakışlarını tespit etmek için sorulan sorulardan elde edilen verilere göre şehrin güvenilirliği ile ilgili %25'lik bir kesim olumsuz düşünceye sahiptir. Buna kararsızlar da dâhil edilirse, yaklaşık %65'lik bir oranın olumsuz bir düşünceye sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin şehri güvensiz bulması şehir için önemli dezavantajlardan birisidir. Üniversitelerde önemli sorun alanlarından biri olarak görülen barınma ise, öğrencilerin %80'i tarafından sorun olarak görülmemektedir. Pek çok ilde temel sorunlardan birisi olan barınma, önemli oranda çözülmüştür. Ayrıca öğrenciler Afyon'un dışı açıklığı ve doğal güzellikleri konusunda da olumlu görüş ortaya koymuşlardır. Kültürel etkinlikler konusunda ise şehri yetersiz bulmaktadırlar.

Öğrencilerin Afyon denildiğinde aklına gelen mekân Karahisar kalesi, ürün ise kaymak olarak ilk sırada yer almaktadır. Çok zengin bir tarihi mekâna sahip olan Afyon'un öncelikle kale ile akla gelmesinde muhtemelen en etkili unsur türkülere konu olmasıdır. Tarihi açıdan oldukça zengin bir mirasa sahip olan Afyon'un ciddi bir tanıtım atağı ile potansiyelini aktüele çevirmesi çok zor değildir. Ayrıca kaymak dışında daha pek çok farklı üründe bir aslında Türkiye markası olmasına rağmen bu ürünlerin yeterince tanınmıyor olması, bu alanda tanıtımların yeterli olmadığını kanıtlar.

Öğrencilerin Afyon halkı hakkındaki görüşlerine bakılırsa nispeten olumlu bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Bundaki önemli etkenlerden birisi katılımcı öğrencilerin yaklaşık %25'inin Afyonlu olması düşünülebilir. Genel olarak Afyonkarahisarlı öğrenciler şehrin güvenliği konusunda olumlu düşünceye sahiplerken Afyonkarahisarlı olmayan öğrenciler güvenli olup olmaması hakkında kararsız ve olumsuz görüştedirler. Öğrencilere göre Afyon halkı önemli oranda geleneksel, yardımsever ve dürüsttür. Afyonluların kaba olduğunu düşünen öğrenci sayısı ise hayli yüksektir. Genel anlamda iyimser bir bakışa sahip olmalarına rağmen kaba bulmaları, yerel yetkililerin üzerinde düşünmesi gereken önemli bir sorun alanına işaret etmektedir. Mezun olduktan sonra şehirde çalışma ve şehri çevresine övme-önerme durumu da diğer sorulara verdikleri cevaplarla paralellik arz edip, çoğunluğun kararsız olduğunu göstermektedir. Ancak yine de olumlu cevap verenler de az değildir. Emsallerine göre pek çok artı özelliği olan Afyon'da bu konularda kararsızların çoğunlukta olması düşündürücüdür.

Öğrencilerin şehirdeki etkinliklere katılımı başlığı altında sorulan sorularda öğrencilerin çoğunluğunun en önemli aktivitesi olarak fırsat buldukça şehir merkezine inmesi ve şehri gezmesi öne çıkmaktadır. Bu aktivite esnasında yerel halk ile iletişim kurma konusunda istekli görünmektedirler. Buna rağmen iletişim kurma konusunda negatifliği besleyen karşılıklı bariyerler olduğu anlaşılmaktadır. Afyonkarahisar özelinde öğrenciler açısından oluşan bariyerler hakkında bu çalışma verileri üzerinden bazı kanaatler görülebilirken, halk açısından oluşan bariyerler hakkında ise Karakaş'ın Yeni

Üniversitelerden Beklentilere İlişkin Sosyolojik Bir Değerlendirme: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği,³⁰ isimli eserine bakılabilir.

Yukarıdaki verileri özetleyip birer politika önerisi haline getirerek ifade edersek:

- Üniversite öğrencileri ile şehir halkının karşılıklı olarak beslediği hoşnutsuzluğu gidermeye yönelik ilgili kurumlar tarafından tedbirler alınmalı ve bu hoşnutsuzluğu azaltacak politikalar geliştirilmelidir.
- Üniversite öğrencilerinin şehri güvenli bulmamaları ve bu düşüncenin daha önce Özdemir ve Karaca'nın (2009) yaptığı çalışma ile paralellik arz etmesi, süreç içerisinde bir gelişme olmadığını göstermektedir. Bu bağlamda öğrencilerin şehir algısını daha güvenli hale getirecek tedbirler alınmalı ve buna yönelik politikalar geliştirilmelidir.
- Üniversite öğrencilerinin Afyon'un kültürel, tarihi ve turistik zenginliklerini keşfedebilmeleri için çeşitli tanıtım ve gezi etkinlikleri gibi etkinliklerle desteklenmiş tanıtım günleri yapılmalı ve Afyon'un bu konudaki zengin potansiyeli aktüel hale getirilmelidir. Bu ise iyi bir kültürel politika planlaması ile kolaylıkla yapılabilir. Bu konuda il kültür müdürlüğü, Belediye kültür müdürlüğü ve sivil toplum kuruluşlarının geliştireceği ve uygulamaya koyacağı projeler önemli olacaktır.
- Öğrencilerin üniversite yaşamını geçirdikleri şehirler hakkındaki algılarını araştıran araştırmalarda, öğrencilere ayrıntılı veriler alınabilecek nitelikte sorular yöneltilmesi, bu araştırma sonuçlarından anlaşılan bir sonuç olmuştur. Yine konuya yönelecek araştırmacılara daha fazla karşılaştırma yapabilecek türden soruların yöneltilmesi yapılabilecek önerilerden bir diğeridir.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Finansman/Funding: Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi tarafından 20.Tematik.04 kapsamında desteklenmiştir / This study was supported by Afyon Kocatepe University Scientific Research Projects (BAP) Unit within the scope of 20.Tematik.04.

Yazar Katkıları / Author Contributions: Çalışmanın Tasarlanması / Conceiving the Study: MK (%40), SS (%30), AAK (%30), Veri toplanması / Data collection: MK (%40), SS (%30), AAK (%30), Veri Analizi / Data Analysis: MK (%40), SS (%30), AAK (%30), Makalenin Yazımı / Writing up: MK (%40), SS (%30), AAK (%30), Makale Gönderimi ve Revizyonu / Submission and Revision: MK (%40), SS (%30), AAK (%30).

Çıkar Çatışması / Competing Interests: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederler / The authors declare that have no competing interests.

KAYNAKÇA

- Aktan, Ercan - Çakmak, Veysel. "Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Yaşanabilir Bir Kent Olarak Aksaray: Sorunlar ve Çözüm Önerileri". *Simetrik İletişim Araştırmaları Dergisi* 1/4 (2020), 195-212.
- Aktay, Yasin. "Üniversiteden Multiversiteye Taşra-Merkez". *Toplum ve Bilim Dergisi* 97 (Güz, 2003), İstanbul: İletişim, 93-122.

³⁰ Mehmet Karakaş, "Yeni Üniversitelerden Beklentilere İlişkin Sosyolojik Bir Değerlendirme: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği", *Akademik Araştırmalar Dergisi* 19 (2004), 249-274.

- Aliağaoğlu, Alpaslan - Uzun, Alper. "Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Balıkesir Üniversitesi Örneği". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1/19 (2017), 39-58.
- Bakan, İsmail - Kefe, İlker. "Kurumsal Açından Algı Ve Algı Yönetimi". *KSÜ İİBF Dergisi* 2/1 (2012), 19-34.
- Cinel, Mehmet Ozan - Karadeniz, Cemile. "Üniversite Öğrencilerinin Giresun Şehir Algısı". *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi* 13/24 (2021), 454-478.
- Cop, Ruziye - Akpınar, İlknur. "Öğrencilerin Şehirlerin Markalaşmasına Yönelik Algıları". *Marmara Üniversitesi İ.B.B. Dergisi* 36/1 (2014), 69-88.
- Demirbaş, Çağrı vd.. "Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir Şehir Algısı". *Current Debates in Public Finance, Public Administration & Environmental Studies* 13 (2017), 539-560.
- Demirel, Mustafa. "Burdur Kent İmajı: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 10/6, (2014). 230-241.
- Duğan, Özlem - Akıncı, Semra. "Marka İmajı Açısından Uşak Şehir Algısı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Saha Araştırması". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 10/3, (2017), 385-408.
- Dursun, İbrahim vd.. "Üniversite Öğrencilerinin Şehir Ve Güvenlik Algısı: Ankara Örneği". *Güvenlik Çalışmaları Dergisi* 18/2 (2016), 37-57.
- Fırat, Aytekin - Kömürçüoğlu, Fatma. "Muğla Şehir Markası Ve İmaj Algısı; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması". *Yönetim Bilimleri Dergisi* 26/13 (2015), 285-304.
- Gönenç Güler, Emine vd.. "Üniversite Öğrencilerinin Kent Marka İmajına Yönelik Algı Ve Tutumları: Edirne İlinde Bir Uygulama". *Social Sciences Research Journal* 6/4 (2017), 223-243.
- Güleç, Solak - S. Sevinç. "Mekan-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Yaklaşım". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6/1 (2017), 13-37.
- Karadağ, Arife - Turut, Hatice. "Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Çevre Algısı Üzerine Bir Araştırma: İzmir Örneği". *Coğrafi Bilimler Dergisi* 11/1 (2013), 31-51.
- Karakaş, Mehmet. "Yeni Üniversitelerden Beklentilere İlişkin Sosyolojik Bir Değerlendirme: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği". *Akademik Araştırmalar Dergisi* 19 (2004), 249-274.
- Karakaş, Mehmet. "Kent, Mekân ve Toplum: Mekân Sosyolojisine Giriş". *Kent, Mekân ve Toplum*. ed. Mehmet Karakaş. 15-40. Ankara: Tezkire Yayınları, 2019.
- Koyuncu, Ahmet Ayhan. "Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası". *Uluslararası Öğrencilik: Entegrasyon, İstihdam Ve Politika*. ed. Osman Akgül. 9-22. İstanbul: İlke Yayınları, 2019.
- Lynch, Kevin. (2013). *Kent İmgesi*. çev. İrem Başaran. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.
- NAFSA, (2014). The Economic Benefit of International Students \$26.8 Billion Contributed; 340.000 U.S. Jobs Supported, http://www.nafsa.org/_file/_eis2014/usa.pdf Erişim Tarihi: 01.08.2016.
- Onsekiz, Dilşen. "Usak Urban Perception Of The Students At Usak University". *Social Science Development Journal* Volume: 3/13 (2018), 555-568.
- Özdemir, Şuayip - Karaca, Yusuf. "Kent Markası Ve Marka İmajının Ölçümü: Afyonkarahisar Kenti İmajı Üzerine Bir Araştırma". *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* 1/2 (2009), 113-134.
- Özdemir, Şuayip - Karaca, Yusuf. "Üniversite Öğrencilerinin Kent İmajı Üzerine Etkisi: Afyonkarahisar'da Bir Araştırma". *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik* 45/1 (2010), 25-39.
- Raban, Jonathan. *Soft City*. London: Picador Classic, 1974.
- Sağdıç, Mustafa. "Üniversite Öğrencilerinin İstanbul'a İlişkin Algılarının Şehir İmajı Açısından Analizi". *Turkish Studies* 9/2 (2014), 1267-1283.

- Siyavuş, Ahmet Emrah. "Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Tekirdağ Şehir İmajı". *International Journal of Geography and Geography Education* 42 (2020), 400-412.
- Tekin, Mahmut - Cici, Emine. "Şehirlerin Markalaşma Sürecinin Yansımaları: Konya İli Üniversitelerindeki Öğrencilerin Algılarındaki Konya Markası". *11. Üretim Araştırmaları Sempozyumu*, (2011).
- Türkan, Okan. "Çankırı Şehrinde Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Çevre Algısı". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 53/10 (2017), 409-425.
- Yavuzçehre, Pınar. "Üniversitelerin Kentlerine Etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi Örneği". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 1/21 (2016), 235-250.
- Yılmaz, Cevdet. "Anadolu Kentlerinin Öğrencileşmesi: Başka Bir Kentleşme Deneyimi". *Sosyoloji Dergisi* 25 (2011), 1-17.